

LISA 1

KINNITATUD

SA Eesti Teadusagentuur juhatuse 25.11.2024

käskkirjaga nr 1.1-4/24/244

Riikliku tähtsusega teadustaristu toetamise kord

1. peatükk

ÜLDSÄTTED

1. Reguleerimisala

- 1.1. Käesoleva korraga kehtestatakse riikliku tähtsusega teadustaristu toetuse taotlemise, hindamise, määramise, eraldamise ja aruandluse kord (edaspidi *kord*).
- 1.2. Käesolev kord on kehtestatud haridus- ja teadusministri 28.09.2023 määruse nr 36 „Riikliku tähtsusega teadustaristu toetamine“ (edaspidi *teadustaristu määrus*) § 15 lõige 1 punkt 2 alusel.

2. Mõisted

- 2.1. Riikliku tähtsusega teadustaristu (edaspidi *teadustaristu*) on teadustaristu, mis kantud haridus- ja teadusministri käskkirjaga kinnitatud Eesti teadustaristu teekaardi (edaspidi *teekaart*) nimekirja.
- 2.2. Rahvusvaheline teadustaristu on rahvusvaheline teadustaristu või teadustaristu organisatsioon, millega Eesti on liitunud Vabariigi Valitsuse korralduse või otsuse alusel või mille Eesti liikmelisus on ratifitseeritud Riigikogus, ning mis on nimetatud kehtival teekaardil.
- 2.3. Rahvusvahelise teadustaristu algatatud teaduskoostöö (edaspidi ka *koostöö*) on rahvusvahelise teadustaristu initsiatiivil alustatud ühine eksperiment, missioon või muu projekt, mille sisuks on osalemine teadustöös, arendustöös või praktilal. Koostöö koosneb tegevustest, mis võivad toimuda nii Eestis kui ka rahvusvahelise teadustaristu juures.
- 2.4. Riikliku tähtsusega teadustaristu toetus (edaspidi *toetus*) on toetus, mis eraldatakse riikliku tähtsusega teadustaristu tegevustoetuseks, investeringuteks ja rahvusvahelise teadustaristu algatatud teaduskoostöös osalemiseks.

3. Menetlemine ja menetluskeskkond

- 3.1. Toetuse taotlemise, hindamise, määramise ja aruandluse korraldab Sihtasutus Eesti Teadusagentuur (edaspidi *ETAG*).
- 3.2. Taotluste ja aruannete menetluskeskkonnaks on Eesti Teadusinfosüsteem (edaspidi *ETIS*). Taotluste ja aruannete esitamine ning nende menetlemisega seonduv suhtlus toimub ETISes. ETISe kaudu edastatakse menetlemise käigus tehtud otsused taotlejale, sh toetuse määramise

või taotluse mitterahuldamise otsus. Toetuse taotleja on kohustatud jälgima teateid ETISes regulaarselt ning hoidma oma kontaktandmed (nimi, e-post, telefon) ajakohased.

2. peatükk

TOETATAVAD TEGEVUSED, TOETUSE MÄÄR JA PERIOOD

4. Toetatavad tegevused

4.1. Toetust antakse teadustaristuga seotud tegevustele. Toetus võib koosneda kolmest komponendist:

4.1.1. riikliku tähtsusega teadustaristu tegevustoetus (edaspidi *tegevustoetus*), mis eraldatakse riikliku tähtsusega teadustaristu tegevuskuludeks. Toetust saab kasutada vastavalt konkreetse teadustaristu eripärale ja rahastusmudelile.

4.1.2. riikliku tähtsusega teadustaristu investeeringutoetus (edaspidi *investeeringutoetus*), millega toetatakse investeeringuid maksumusega vähemalt 100 000 eurot. Investeeringutoetusega toetatakse teadustaristu üksuste projekteerimist, soetamist, terviklikku väljaarendamist või kaasajastamist. Tegemist võib-olla riigiabiga teadustaristu määruse § 17 tähenduses ning sel juhul kohaldatakse toetusele riigiabi reegleid.

4.1.3. rahvusvahelise teadustaristu algatatud teaduskoostöös osalemise toetus (edaspidi *rahvusvahelise teaduskoostöö toetus*), mida eraldatakse rahvusvahelise teadustaristuga seotud Eesti taristukonsortsiumile teadus- ja arenduskoostöök. Rahvusvahelise teaduskoostöö toetusest ei ole lubatud teha investeeringuid.

5. Toetuse määr ja periood

5.1. Toetuse kogumahu moodustab ETAGi eraldatav toetus ja teadustaristu omafinantseering. Toetuse määr on tegevustoetusel ja investeeringutoetusel kokku kuni 70% toetuse kogumahust ning rahvusvahelise teaduskoostöö toetusel kuni 95% toetuse kogumahust.

5.2. Toetuse periood on kuni viis aastat.

3. peatükk

TOETUSE TAOTLEMINE

6. Toetuse taotleja

6.1. Toetust saab taotleda asutus, kes on riikliku tähtsusega teadustaristu omanik, konsortsiumi puhul juhtasutus (edaspidi *taotleja*).

6.2. Partnerasutus (edaspidi *partner*) on taristukonsortsiumisse kuuluv asutus, kes ei koordineeri teadustaristu tegevust, kuid osaleb oma tegevustega teadustaristu töös.

7. Toetuse taotlemine

- 7.1. Taotlusvooru kuulutab välja ETAG.
- 7.2. Taotluse saab esitada teadustaristu kohta, mis on kantud kehtivale Eesti teadustaristu teekaardile.
- 7.3. Iga teadustaristu kohta saab esitada ühe taotluse, milles tuuakse välja kõik taotletava toetuse liigid (tegevustoetus, investeringutoetus ja/või rahvusvahelise teaduskoostöö toetus).
- 7.4. Taotlus esitatakse ETAGile eesti keeles ETISE kaudu.
- 7.5. Taotluses näidatakse ära:
 - 7.5.1. teadustaristu üldandmed:
 - 7.5.1.1 taotleja ja partnerid (juhul kui on);
 - 7.5.1.2 teadustaristu nimetus eesti ja inglise keeles;
 - 7.5.1.3 teadustaristu juht;
 - 7.5.1.4 teadustaristu lühikirjeldus eesti ja inglise keeles;
 - 7.5.2. teadustaristu tegevuskava ja eelarve taotleja ja partnerite kaupa kalendriaastate lõikes taotletavaks toetuse perioodiks, taotletava toetuse maht, eesmärgid ja põhjendused;
 - 7.5.3. omafinantseeringu katmise allikad;
 - 7.5.4. toetused muudest rahastusallikatest (juhul kui on), lisada asjaomane kinnituskiri.
- 7.6. Investeringutoetuse taotlemisel tuleb lisaks esitada:
 - 7.6.1. planeeritavate investeringute nimekiri ja hinnangulised maksumused;
 - 7.6.2. investeringute põhjendus;
 - 7.6.3. investeringutoetusest soetatava materiaalse ja immateriaalse vara majandustegevuseks kasutamise mahu prognoos.
- 7.7. Rahvusvahelise teaduskoostöö toetuse taotlemisel tuleb lisaks esitada üks järgnevatest dokumentidest:
 - 7.7.1. vastava koostöö raames sõlmitud koostöö- või osalusleping;
 - 7.7.2. positiivne hindamisotsus rahvusvahelise teadustaristu poolt läbi viidud konkurentsipõhisest taotlusvoorust või muult konkursilt;
 - 7.7.3. muu rahvusvahelise teadustaristu esindaja poolt allkirjastatud kinnitus koostöös osalemise kohta.
- 7.8. Taotlusele lisatakse partnerite kinnituskirjad, kus on välja toodud nende tegevused, taotletav toetus ja omafinantseering.
- 7.9. ETAGil on õigus nõuda taotlejalt taotluses välja toodud info täpsustamiseks või tõendamiseks vajalikke täiendavaid andmeid ja dokumente.

8. Abikõlblikud kulud

- 8.1. Abikõlblikud on järgmised teadustaristu tegevuste elluviimiseks vajalikud otsesed kulud:
 - 8.1.1. Tegevustoetus:
 - 8.1.1.1 personali- ja lähetuskulud;

- 8.1.1.2 aparatuurikulud (tarvikud, kulumaterjalid, kemikaalid, hooldus, varuosad vms);
- 8.1.1.3 laboriseadmete ja -aparatuuri maksumusega alla 100 000 euro ning nende käitamiseks vajaliku materiaalse ja immateriaalse vara soetamise ning täiendamise kulud;
- 8.1.1.4 sisseostetavad teenused;
- 8.1.1.5 teadustaristu kasutusvõimalustest teavitamise kulud;
- 8.1.1.6 teaduse populariseerimise ja teadustulemuste levitamisega seotud kulud;
- 8.1.1.7 teadustaristu sertifitseerimise või kvaliteedisüsteemide juurutamisega seotud kulud.
- 8.1.1.8 muud otsesed kulud lähtuvalt teadustaristu eripärast.
- 8.1.2. Investeeringutoetus (investeeringud maksumusega vähemalt 100 000 eurot seade või aparatuuride funktsionaalne tervik):
 - 8.1.2.1 laboriseadmete ja -aparatuuri ning nende käitamiseks vajaliku materiaalse ja immateriaalse vara soetamine, esmane seadistamine ja täiendamine;
 - 8.1.2.2 teadustaristu projekteerimine, ehitamine või rekonstrueerimine ning käitamiseks vajaliku materiaalse ja immateriaalse vara soetamine ja täiendamine;
 - 8.1.2.3 kolleksioonide ja arhiivide, andmebaaside ja muu struktureeritud teabe loomine ja täiendamine ning nende käitamiseks vajaliku materiaalse ja immateriaalse vara soetamine ja täiendamine;
 - 8.1.2.4 Eesti osalusega rahvusvaheliste teadustaristute loomiseks ja nende töös osalemiseks vajalikud investeeringud.
- 8.1.3. Rahvusvahelise teaduskoostöö toetus:
 - 8.1.3.1 personali- ja lähetuskulud;
 - 8.1.3.2 aparatuurikulud (tarvikud, kulumaterjalid, kemikaalid, hooldus, varuosad vms);
 - 8.1.3.3 laboriseadmete ja -aparatuuri maksumusega alla 100 000 euro ning nende käitamiseks vajaliku materiaalse ja immateriaalse vara soetamise ning täiendamise kulud;
 - 8.1.3.4 rahvusvahelise teadustaristu kasutamisega seotud kulud (nt kasutusaeg, ligipääs, arvutuskulud jms);
 - 8.1.3.5 teaduse populariseerimise ja teadustulemuste levitamisega seotud kulud;
 - 8.1.3.6 koostöös osalemiseks vajalikud liitumis- ja osalustasud;
 - 8.1.3.7 muud otsesed kulud lähtuvalt koostöö eripärast.
- 8.2. Eelarve võib tegevustoetuse ja rahvusvahelise teaduskoostöö toetuse puhul sisaldada kaudseid kulusid kuni 15% ulatuses eraldatavast toetusest ilma omafinantseeringuta.
- 8.3. Omafinantseeringuna võib kasutada rahastusallikaid, mille kasutustingimustes ei ole sätestatud asjaomast piirangut.
- 8.4. Toetust ei või kasutada:

- 8.4.1. rahvusvahelise teaduskoostöö toetuse puhul rahvusvaheliste teadustaristute kasutamiseks ilma rahvusvahelise teadustaristu poolt algatatud koostööta ning tegevusteks, mis ei panusta koostöösse või ei ole seotud teadus- ja arendustööga;
- 8.4.2. tegevusteks, mille kulude hüvitamiseks on teadustaristule juba eraldatud rahastust teisest riigieelarvelisest meetmest, Euroopa Liidu või muudest allikatest;
- 8.4.3. rahvusvaheliste teadustaristute liikmemaksudeks.

4. peatükk

TAOTLUSE HINDAMINE JA TOETUSE MÄÄRAMINE

9. Taotluse tehniline kontroll

- 9.1. Taotluse tehnilise kontrolli viib läbi ETAG.
- 9.2. Tehnilise kontrolli käigus hinnatakse taotluse vastavust nõuetele.
- 9.3. Tehnilise kontrolli käigus ei hinnata taotlust sisuliselt.
- 9.4. Kui taotluses esinevad vormilised ebatäpsused, mida on võimalik ilma taotlust sisuliselt muutmata kõrvaldada, määrab ETAG taotlejale selleks kuni kümne tööpäeva pikkuse tähtaja.
- 9.5. ETAG lükkab taotluse seda läbi vaatamata tagasi, kui:
 - 9.5.1. taotleja või taotlus ei vasta nõuetele ja mittevastavust ei ole võimalik korra punktis 9.4. nimetatud korras kõrvaldada;
 - 9.5.2. taotleja ei kõrvaldanud korra punktis 9.4. nimetatud mittevastavust ETAGi määratud tähtjaks;
 - 9.5.3. taotleja tegi taotluses muudatusi, mis ei olnud suunatud ETAGi nimetatud vormilise ebatäpsuse kõrvaldamisele.

10. Taotluste hindamine

- 10.1. Taotlusi hindab teadustaristu komisjon (edaspidi *komisjon*), kes kinnitab igale taotluse lõpphinnangu ning moodustab taotluste paremusjärjestuse.
- 10.2. Komisjon lähtub taotluste hindamisel ETAGi kehtestatud riikliku tähtsusega teadustaristu toetuse taotluste hindamisjuhendist.
- 10.3. Valeandmete, loomevarguse või petturluse ilmnemisel on ETAGil õigus taotluse menetlemine lõpetada ja taotlus tagasi lükata.
- 10.4. Menetluse käigus on taotleja kohustatud ETAGit taotluse nõuetele vastavust mõjutavatest asjaoludest viivitamatult teavitama.

11. Toetuse määramine

- 11.1. Komisjon teeb ETAGi juhatasele põhjendatud ja erapooletu ettepaneku:
 - 11.1.1. määrata toetus taotletud mahus;
 - 11.1.2. määrata toetus vähendatud mahus;

- 11.1.3. mitte määrata toetust.
- 11.2. Komisjon võib toetuse määramise ettepanekus seada tingimused, mida tuleb toetuse saamiseks täita.
- 11.3. Juhul, kui komisjon on taotlusele antud hinnangus kirjeldanud tingimused, mida toetuse saamiseks tuleb täita, peab taotleja andma nõusoleku nende tingimuste täitmiseks ning vajadusel esitama uuendatud tegevuskava.
- 11.4. Toetuse määramise või mittemääramise otsuse teeb ETAGi juhatus käskkirjaga, tuues toetuse määramise korral ära toetuse perioodi, aastase toetuse kogumahu, toetuse määra ja korra punktis 11.3. nimetatud tingimused.

5. peatükk

TOETUSE ERALDAMINE JA JÄTKAMINE

12. Toetuse eraldamine

- 12.1. Toetus eraldatakse toetust taotlenud asutusele (edaspidi *asutus*) ETAGi ja asutuse vahel sõlmitava üheaastase lepingu (edaspidi *eraldisleping*) alusel, milles on ära toodud osapoolte vastastikused õigused, kohustused, toetuse tagasinõudmise tingimused, toetuse kasutamise kontrolli tingimused ja vastutus.
- 12.2. Eraldisleping sõlmitakse pärast toetuse määramise otsuse tegemist. Mitmeaastase toetuse perioodi korral sõlmitakse eraldisleping igal aasta toetuse aasta kohta pärast toetuse jätkamise otsustamist.
- 12.3. Juhul kui toetust eraldatakse konsortsiumile, on eraldislepingu sõlmimise eelduseks konsortsiumleping, milles on ära määratud taotleja ja partnerite vastastikused õigused ja kohustused.

13. Piirangud toetuse kasutamisel

- 13.1. Toetuse kasutamisel tekkiv intellektuaalne vara, sh patendid ei jää ühegi asutuse, partneri ega piiratud ringi partnerite omandisse, st pole neile eksklusiivselt kasutatav, vaid see tehakse kõigile soovijatele kättesaadavaks turutingimustel. Saadav tulu reinvesteeritakse teadustaristu põhitegevusse.
- 13.2. Kui teadustaristu osutab teenuseid väljaspool konsortsiumi, toimub see võrdsetel turutingimustel. Saadav tulu reinvesteeritakse teadustaristu põhitegevusse.

14. Toetuse jätkamine

- 14.1. Toetuse jätkamiseks esitab asutus ETAGi määratud tähtajaks ETIS-e vormil aastaaruande, millesse kannab kalendriaasta kohta järgmised andmed:
- 14.1.1. aasta kokkuvõtte ning olulised muudatused võrreldes algselt kavandatuduga;
- 14.1.2. kasutusstatistika, mida uuendatakse regulaarselt ETIS-es;

- 14.1.3. toetusega finantseeritud otseste kulude jaotus;
 - 14.1.4. toetuse raames tehtud investeeringute nimekiri;
 - 14.1.5. omafinantseeringu allikad ja saadud muud toetused;
 - 14.1.6. toetuse eraldamisele korra punkti 11.2. alusel seatud tingimuste täitmine;
 - 14.1.7. selgitus, kuidas on teadustaristu kasutamise võimalusi ja tegevust tutvustatud potentsiaalsetele huvipooltele ning avalikkusele;
 - 14.1.8. järgmiseks lepinguperioodiks taotletava toetuse maht.
- 14.2. ETAGil on õigus nõuda asutuselt info täpsustamiseks või tõendamiseks vajalike täiendavate andmete esitamist.
- 14.3. Komisjon hindab aastaaruannet ning järgmise lepinguperioodi taotlust ning teeb ETAGi juhatusele põhjendatud ettepaneku:
- 14.3.1. jätkata toetust taotletud mahus;
 - 14.3.2. jätkata toetust väiksemas mahus järgmistel juhtudel:
 - 14.3.2.1 teadustaristu tegevuste täitmise jätkusuutlikkus on vähenenud või on ebapiisav;
 - 14.3.2.2 vajadus selleks tuleneb iga-aastasest riigieelarvelisest eraldisest;
 - 14.3.3. mitte jätkata toetust, järgmistel juhtudel:
 - 14.3.3.1 korra punktis 11.3. nimetatud tingimused ei ole täidetud;
 - 14.3.3.2 teadustaristu tegevuste täitmise jätkusuutlikkus on olulisel määral vähenenud või on ebapiisav;
 - 14.3.3.3 asutus pole tähtaegselt esitanud korra punktis 14.1. nimetatud andmeid;
 - 14.3.3.4 esinevad muud olulised ja põhjendatud asjaolud.
- 14.4. Komisjon võib korra punktides 14.3.1. või 14.3.2. nimetatud ettepanekus kirjeldada tingimused, mida asutus on kohustatud toetuse jätkamisel täitma. Sel juhul esitab asutus nõusoleku ja tegevuskava tingimuste täitmiseks.
- 14.5. Korra punktides 14.3.2. või 14.3.3. nimetatud juhul on asutusel õigus esitada kirjalikult arvamus ja vastuväited ettepaneku kohta ETAGi määratud tähtajaks.
- 14.6. Toetuse jätkamise või mittejätkamise otsuse teeb ETAGi juhatus käskkirjaga komisjoni ettepaneku põhjal, määrates selles toetuse jätkamise otsuse korral toetuse mahu ning korra punktis 14.4. toodud tingimused.
- 14.7. Kui ETAG teeb toetuse mittejätkamise otsuse, lõpeb toetus ning asutus on kohustatud ETAGile kasutamata toetuse koos proportsionaalse üldkuluga tagasi maksma hiljemalt seitsme kalendripäeva jooksul alates ETAGilt vastava tagastusnõude saamise päevast. Lisaks on taotleja kohustatud esitama lõpparuande vastavalt korra punktile 16.

5. peatükk

TOETUSE LÕPPEMINE

15. Toetuse lõppemine

- 15.1. Toetus lõpeb toetuse perioodi lõpptähtajal.
- 15.2. Kõik toetusest rahastatavad tegevuste kulud peavad olema tasutud toetuse lõpptähtajaks. Üldjuhul peavad toetusest rahastatavad tegevused olema lõppenud toetuse lõpptähtajaks, erandina on pärast toetuse lõpptähtaega lubatud teha toetusega seotud tegevusi kuni lõpparuande esitamiseni.
- 15.3. Asutus on kohustatud kandma pärast toetuse lõppemist kasutamata toetuse osa koos proportsionaalse kaudse kuluga ETAGi arveldusarvele hiljemalt seitsme kalendripäeva jooksul alates ETAGilt vastava tagastusnõude saamise päevast.
- 15.4. Toetuse lõppemisel on asutus kohustatud esitama toetuse lõpparuande vastavalt korra punktile 16.

16. Lõpparuande esitamine

- 16.1. Asutus koostab toetuse lõpparuande eesti keeles ja esitab selle ETAGile ETISE kaudu kahe kuu jooksul pärast toetuse lõpptähtpäeva.
- 16.2. Toetuse lõpparuandes näidatakse:
 - 16.2.1. kokkuvõtte teadustaristu töö tulemuste kohta (sh kasutusstatistika) vastavalt taotluses esitatud eesmärkidele;
 - 16.2.2. teaduse populariseerimise ja teadustulemuste levitamise seotud tegevused;
 - 16.2.3. toetuse kasutamise aruanne, mis on kooskõlas asutuse raamatupidamise andmetega;
 - 16.2.4. toetuse määramisel korra punktide 11.3. või 14.4. alusel seatud tingimuste täitmine;
 - 16.2.5. muu asutuse hinnangul oluline toetusega vahetult seotud informatsioon;
 - 16.2.6. muud lõpparuandevormis küsitud materjalid.
- 16.3. Komisjon annab lõpparuande põhjal toetuse kasutamisele hinnangu.

6. peatükk

TOETUSE ENNETÄHTAEGNE LÕPETAMINE JA TAGASINÕUDMINE

17. Eraldislepingu ennetähtaegne lõpetamine

- 17.1. ETAGil on õigus eraldisleping ennetähtaegselt lõpetada, kui:
 - 17.1.1. komisjon on teinud vastava ettepaneku;
 - 17.1.2. asutus on esitanud vastava taotluse;
 - 17.1.3. asutus(ed) on toetuse kasutamisega seoses olulisel määral rikkunud õigusaktides või käesolevas korras sätestatud nõudeid;
 - 17.1.4. asutus on esitanud tahtlikult valeandmeid või on ilmnenu loomevargus või petturlus;
 - 17.1.5. esinevad muud olulised ja põhjendatud asjaolud.
- 17.2. Pärast eraldislepingu ennetähtaegset lõpetamist on asutus kohustatud kasutamata toetuse koos proportsionaalse kaudse kuluga ETAGile tagasi maksma hiljemalt seitsme kalendripäeva

jooksul alates ETAGilt vastava tagastusnõude saamise päevast ning asutus on kohustatud esitama lõpparuande vastavalt korra punktile 16.

18. Riigiabi kontroll

18.1. Kui investeeringutoetusest või tegevustoetusest soetatud seadmetega, aparatuuriga, taristuga või muu tehtud investeeringuga seotud majandusliku sisuga tegevuste maht ületab 20% sama taristuga seotud tegevuste kogumahust, hindab ETAG, kas toetust saab anda üldise grupierandi määruse artikli 26 või 26a alusel riigiabina. Kui toetust ei saa riigiabina anda või kui antud toetus ületab vastavaks investeeringuks lubatava abi osakaalu, nõuab ETAG selle proportsionaalselt tagasi.